

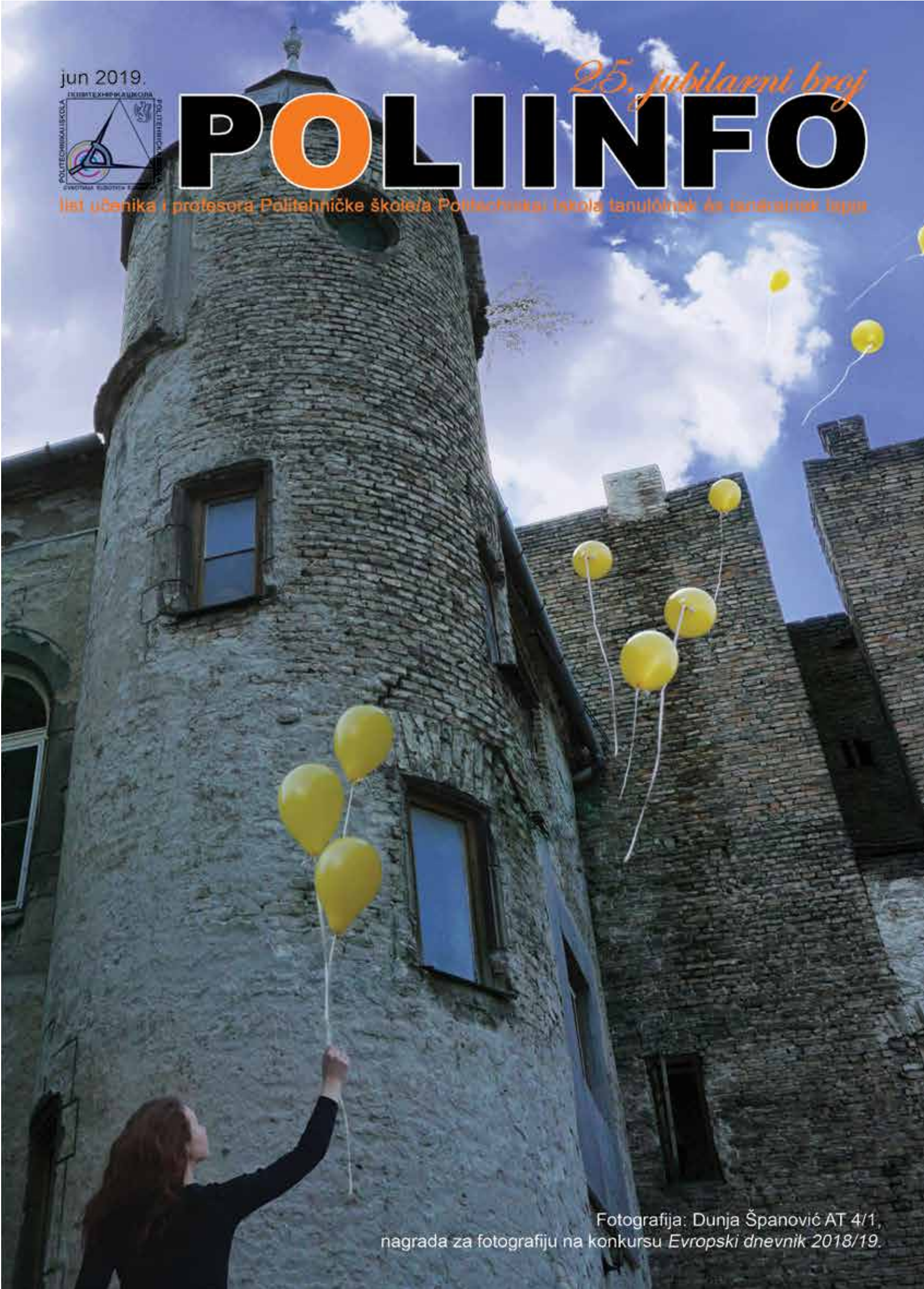
jun 2019.



POLIINFO

25. jubilarni broj

list učenika i profesora Politehničke škole /a Politehnika/ i škola tanjloinik i škola tanjloinik i škola



Fotografija: Dunja Španović AT 4/1,
nagrada za fotografiju na konkursu *Evropski dnevnik* 2018/19.

PROFESOR: ŠTA JE VRAČAR?
UČENIK: ČOVEK KOJI VRAČA!

**PROFESOR: Kojoj književnoj vrsti pripada
Andrićevo delo "Most na Žepi"?**

UČENIK: Lektiri!

**UČENIK: Sveti Sava se u usmenoj knjiženosti
pojavljuje kao lekar, mudrac, slučajni prolaznik...**

PROFESOR: Navedi dela Stevana Sremca.

UČENIK: "Zona Zamfirova", "Zona Zamfirova 2..."

**UČENIK: U pesmi
"Marko pije uz ramazan pivo"...**

Садржај / Tartalom

	<i>Око школе - Aktualitások</i>	4 - 8
	<i>Култура - Kultúra</i>	9 - 15
	<i>С друге стране науке - Tudomány</i>	16-24
	<i>Причам Вам причу - Mesélek</i>	25-29
	<i>Слободно време - Szabadidő</i>	30 - 32
	<i>Знање путовање - Utazások</i>	33
	<i>Моје село весело - Az én vidám falucskám</i>	34-35

РЕЧ УРЕДНИКА



Као и сваки други школски лист, и „Полиинфо“ је важан и потребан као „место“ где ће они који стварају имати простор да се изразе и осећају охрабреним

да наставе да истражују, пишу, цртају, фотографишу... У основи сваког стваралачког рада чучи радозналост, а њу је, понекад, врло тешко пробудити. За тај део посла потребно је много труда и залагања, упорности, воље и истрајности, а после све иде лакше. Задовољни што смо и овај пут у томе успели, као и да, онако како знамо и умемо, саберемо понешто од свега што нас је последњих месеци заокупљало, а пре свега због тога што кроз рад на школском листу дуги низ година промовишемо културу, уметност и науку, представљамо вам јубиларни, 25. број.

Бранка Јовичић,
професор српског језика и књижевности

директор: **Исо Планић**

главни и одговорни уредник, уредник редакције на српском језику: **Бранка Јовичић**

уредник редакције на мађарском језику: **Зита Цвијин Калман**

уредник редакције на хрватском језику: **Сањин Ивашић**

уредник редакције на енглеском језику: **Александра Орешчанин Тиквицки**

технички уредник: **Тихомир Зораје**

лектура и коректура текстова: **Дијана Кртинић, Агнеш Халаши, Аранка Ласло, Сањин Ивашић,**

Александра Орешчанин Тиквицки

фотографије: **ученици ГФТ 4/8 одељења**

графички дизајн, прелом и монтажа: **Тихомир Зораје, Мирјана Митрић**

насловна страна: **Мирјана Митрић**

штампа: штампарија **Графопродукт**, Суботица

тираж: 350 примерака

сајт школе: **www.politehnickasu.edu.rs**

штампано: јуна, 2019. године



ДАН СВЕТОГ САВЕ



Дружење са писцем Слободаном Владушићем

У суботу, 26. јануара 2019. године, прославили смо школску славу Савиндан. Приређен је пригодан уметнички програм у ком су учествовали Женски омладински хор, под диригентском палицом Мањаша Мурењија, вокални солиста Гордана Видаковић, као и бројни ученици наше школе. У оквиру свечаности, отворена је изложба фотографија на којој је оком фото-апарата Зорана Марковића, наставника географије, овековечено девет врста птица из наше околине.

Након приредбе, одржана је и промоција романа „Велики јуриш“ суботичког писца Слободана Владушића, а ученици су имали могућност да кроз разговор с аутором сазнају многе појединости о настанку дела, као и о пишемом књижевном стваралаштву.

Дијана Кртинић, професор



На промоцији романа „Велики јуриш“

SZENT SZÁVA NAPJA

Szombaton, 2019. január 26-án megünnepeztük Szent Száva napját. Az ünnepi műsoron fellépett a Női Ifjúsági Kórus, Murényi Mátyás vezényletével, Gordana Vuković szólóénekesnő és iskolánk számos tanulója. Az ünnepség keretein belül Zoran Marković földrajzszakos tanár fotókiállítását is megnyitottuk a Vajdaság területén található 16 féle madárrajról.

Az ünnepi műsor után a szabadkai Slobodan Vladušić „Veliki juriš“ című regényének könyvbemutatójára került sor, amikor iskolánk diákjai beszélgethettek a könyv szerzőjével és betekintést nyerhettek munkásságába.

fordította: Halasi Ágnes, tanár



Női Ifjúsági Kórus



МЕЂУНАРОДНИ ДАН МАТЕРЊЕГ ЈЕЗИКА



У Политехничкој школи је 28. фебруара 2019. године, поводом Међународног дана матерњег језика, одржана мастер клас радионица, на којој су ученици завршних разреда, путем Скајпа, представили три језика наше средине – српски, хрватски и мађарски, ђацима Техничке школе индустријских технологија и менаџмента Чајковски, из руског града Чајковског, удаљеног од нашег града 3500 километара.

Политехничка школа је била место спајања шест народа, култура, језика и традиција двеју земаља – Србије и Русије. Модерне технологије омогућиле су ђацима да се, током живог преноса, друже и заједнички обраде тему матерњег језика, као и предстојећег годишњег доба – пролећа. Ученици из Русије

су језике своје средине презентовали народним ношњама Руса, Татара и Удмура, као и традиционалним песмама, док су матуранти одељења на српском, хрватском и мађарском језику, за другаре из Чајковског, припремили краћи историјат о језицима и њиховој употреби.

Током једног школског часа, било је прегршт едукативних садржаја, који су у потпуности испунили обострана очекивања, јер је циљ ове врсте радионица повезивање ученика из различитих средина и омогућавање бољег разумевања и прихватања различитости.

Дијана Кртинић, професор

AZ ANYANYELV NEMZETKÖZI NAPJA

2019. február 28-án, Az Anyanyelv Nemzetközi Napja alkalmából a Politechnikai Iskolában Master class – Telehidat szerveztünk, amelyen iskolánk tanulói, Skype-on keresztül bemutatták a három környezetnyelvet – a szerbet, a magyart és a horvátot a tőlünk 3500 kilométerre található oroszországi Csajkovszkij város Csajkovszkij Ipari Technológiai és Menedzsment Iskola diákjai számára.

A Politechnikai Iskola két ország – Szerbia és Oroszország – hat népének, kultúrájának, nyelvének és hagyományainak volt a találkozóhelye, ahol felváltva mutatták be egymásnak népeik jellegzetességeit. Az oroszországi tanulók a saját környezetükre jellemző, orosz, tatár és udmur népviseleteket és hagyományos népdalokat mutattak be, míg a Politechnikai Iskola érettségi előtt álló, szerb, horvát és magyar anyanyelvű tanulói a nyelvükről és a történelmükről készítettek egy rövid összefoglalót a Csajkovszkij-i diákok számára. A Politechnikai Iskola és az oroszországi Csajkovszkij Ipari Technológiai és Menedzsment Iskola együttműködése tavaly kezdődött, amikor az oroszországi küldöttség Szabadkára látogatott. Azóta a két tanintézmény aktívan együttműködik, interneten keresztül tartjuk a kapcsolatot, és számos műhelymunkát



szerveztünk, a cél pedig a tanulók számára a tapasztalatcsere, illetve az oktatási-nevelési folyamat minőségének javítása.

fordította: Halasi Ágnes, tanár



ДАНИ ГРАЂЕВИНАРСТВА



Манифестација под називом Дани грађевинарства одржана је 14. и 15. марта 2019. године у просторијама Грађевинског факултета, а свечано ју је отворио Михаљ Њилаш, покрајински секретар за образовање.

На манифестацији је учествовао Грађевински факултет из Суботице, као и Политехничка школа, Привредна комора Србије, као и компаније грађевинске оперативе, пројектни бирои и произвођачи грађевинског материјала: Мастерпласт, Норт инжењеринг, Термопројект, Супорт, СМБ градња, Јаворник, Јумол, Изградња Филиповић, Терах, ДГ инжењеринг, Мајур из Суботице, Керамика Кањижа.

Након отварања, организована је трибина под називом „Привреда и образовање у грађевинарству“, на којој се разговарало о могућностима повезивања образовања и оспособљавања кадрова у грађевинској струци, а за ученике 7. и 8. разреда основних школа и средњошколце, реализоване су интерактивне радионице које имају за циљ промовисање ове струке и образовних профила средње школе и Грађевинског факултета.

Дијана Кртинић, професор

ÉPÍTŐNAPOK

2019. május 14-én és 15-én a Politechnikai Iskola az Építőmérnöki Karral karöltve szervezte meg az Építőnapok elnevezésű rendezvényt.

A rendezvényen részt vett az Újvidéki Egyetem szabadkai Építőmérnöki Kara, a Politechnikai Iskola, Szerbia gazdasági kamarája, tervezőirodák, építőipari anyaggyártó cégek: Masterplast, North Engineering, Termoprojekt, Support, SMB gradnja, Javornik, Yumol, Filipović Építővállalat, Terax, DG Engineering, a szabadkai MAYUR és a magyarországi Keramika.

Az építőnapokat Nyilas Mihály, a Tartományi Kormány alelnöke és Bunford Tivadar Szabadka Képviselő Testületének elnöke nyitotta meg. Közvetlenül a megnyitó után kerekasztal beszélgetésre került sor a gazdaság és az oktatás jelenlétéről az építészetben, valamint az építőipari szakmunkásképzési lehetőségekről.

Két napon keresztül a hetedikes, nyolcadikos és középiskolás diákok számára műhelymunkákat szerveztek, melynek célja az építőipari szakma népszerűsítése volt.



fordította: Halasi Ágnes, tanár



СЛАВИМО ФИЛАНТРОПИЈУ



Професорица Стела Шаровић са својим ученицима

Ученици Политехничке школе су током фебруара и марта 2019. године, кроз низ радионица, били ангажовани у кампањи “Славимо филантропију”, у оквиру акција добротинства USAID Serbia и Фондације Ана и Владе Дивац.

Пројекат “Од злата јабука” иницирала је Стела Шаровић, професорица српског језика и књижевности, испред удружења “Оловка пише срцем”, у партнерству са Геронтолошким центром из Суботице. Овој сарадњи претходе године волонтирања ученика Политехничке школе у Геронтолошком центру, те је овај пројекат круна досадашње сарадње.

Радионице су организоване на тему колико се познајемо (млади и стари), уследила је израда 220 честитки за Дан жена, 8. март, које су ученици поделили корисницама услуга Геронтолошког центра, а у Месној заједници “Бајнат” одржана је трибина “Славимо филантропију”, на којој су размењена размишљања младих и старих на тему човекољубља.

Пројекат је завршен крајем марта посетом Савременој галерији и заједничким креирањем изложбе ученичких радова у Геронтолошком центру.

Стела Шаровић, професор српског језика и књижевности



DVOSTRUKA NAGRADA NA KONKURSU “EVROPSKI DNEVNIK”

Na konkursu “Evropski dnevnik 2018/2019” za kreativne i inovativne radove učenika srednjih škola, koji je raspisala Delegacija Evropske unije u Republici Srbiji, u konkurenciji od 373 rada učenika iz cele Srbije, među 12 najboljih, našla su se dva rada učenika Politehničke škole. Stručni žiri (Đorđe Vlajić - novinar, Ana Golović – slikarka, Emil Vaš - fotograf i Blaženka Bijelić – urednica RTS) među nagrađene radove uvrstio je literarni rad Sare Jenei, učenice AT 4/1 odeljenja, kao i foto-rad Dunje Španović, takođe iz AT 4/1 odeljenja, oba pod mentorstvom Branke Jovičić, profesora srpskog jezika i književnosti.

Nagrađeni učenici i profesori iz cele Srbije će imati priliku da tokom jula putuju u tri zemlje Evropske unije (Hrvatska, Slovenija, Italija), a 9. maja su, u Beogradu, prisustvovali ceremoniji obeležavanja Dana Evrope.



DOSTA JE!

I mesto na literarnom konkursu

*Oseća se tišina grada i dubina noći,
Dve nepoznate senke s visine me gledaju,
Dosta je, kažem ustima zatvorenim.*

*Krvnički udarci dušu mi razdiru,
I senke se osmehuju,
Dok krv beton dodiruje,
Dosta je, kažem.*

*Napuštена ulica grada sada je još tiša,
Ne čujem, a oči otvoriti ne mogu,
Osećam, senke su nestale,
Šta вреди, kada snage nemam.*

*Večeras sam imao sreće, večeras su otišli brzo,
Mama se brine,
Ukus gvožđa obavija sva moja čula,
Dosta je, kažem ustima zatvorenim.*

Pesma govori o problemu ćutanja nerazdvojivo skopčanim sa problemom sve prisutnijeg vršnjačkog nasilja. Da bi se problem vršnjačkog nasilja ili bilo koji drugi društveni problem mogao uspešno prevenirati i rešavati, neophodno je o njemu govoriti. Ova pesma na svojevrsan način skreće pažnju na problem ćutanja o nasilju, usled koga se patnja žrtve samo nastavlja. Razgovor o problemu je najbolja prevencija vršnjačkog, ali i svakog drugog vida nasilja.

Sara Jenei AT 4/1

STOP BEZNAĐU

III mesto na foto-konkursu



Na fotografiji stari i oronuli zamak predstavlja beznađe stvarnosti, a ja, puštajući dvanaest žutih balona put plavog neba, pokušavam da, simbolički, takvu stvarnost promenim. Fotografijom je prikazano stremljenje evropskim vrednostima. Svaki pojedinac trebalo bi da bude svestan svoje moći da menja sebe, ali i svoju okolinu.

Dunja Španović AT 4/1

Branka Jovičić, profesor



NOĆ MUZEJA U POLITEHNIČKOJ ŠKOLI

Dinamično, raznovrsno i mladalački kreativno bilo je u zgradi Politehničke škole, na adresi Matije Gupca 8, u subotu uveče, 18. maja 2019. godine, na otvaranju izložbe radova učenika smera likovni tehničar, u Noći muzeja.

Nakon velikih pobjeda dolazi sloboda, a osvajanje slobode umetničkog izražavanja predstavljeno je kroz slike, fotografije, grafike i skulpture.



Otvoravanje izložbe učenčkih radova



Učenički radovi

Dijana Krtinić, profesor



PUTEVIMA TIBORA SEKELJA – SZÉKELY TIBOR NY PUTEVIMA TIB



Nagrađeni učenici sa mentorima

Tibor Sekelj, poznat kao istraživač, književnik i prevodilac, imao je toliko mnogo interesovanja da ih je teško nabrojati. Bio je, između ostalog, novinar, pravnik, etnolog, muzeolog, alpinista, pisac i pesnik, poliglota i esperantista...

Ovako glasi početak konkursa pod nazivom “Putevima Tibora Sekelja”, zajedničkog projekta Politehničke škole i Društva za esperanto “Tibor Sekelj” iz Subotice. Literarni, likovni i foto-konkurs za učenike osnovnih i srednjih škola iz Subotice i okoline otvoren je krajem 2018. godine povodom trideset godina od smrti Tibora Sekelja, u znak sećanja na njega. Učenici su bili pozvani da pročitaju barem jedno Sekeljevo delo (putopis, roman, novelu ili pesmu), i da nadahnuti pročitanim sadržajem, napišu sastav ili pesmu, da naprave fotografiju ili da crtaju.

Konkurs je završen svečanom dodelom nagrada i izložbom radova svih učesnika 28. marta 2019. u Politehničkoj školi. Na konkursu je učestvovalo 15 mentora sa 98 učenika, iz ukupno 11 škola i likovnih radionica. Pristiglo je 117 radova, a nagrađeno je trideset osmoro učenika. Stručni žiri je u određenim kategorijama dodelio i više nagrada, posebno u likovnoj kategoriji nižih razreda osnovne škole, s obzirom na veliki broj maštovitih i kvalitetnih radova. Svakom nagrađenom učesniku je uručena – pored poklona Politehničke škole i Društva za esperanto – i poklon knjiga Tibora Sekelja ili knjiga o Sekelju, zahvaljujući pre svega velikodušnoj donaciji gospođe Eržebet Sekelj, udovici Tibora Sekelja. Pored navedenih, najboljim učenicima je uručena još i trojezična diploma (srpsko-mađarsko-esperantska), a Društvo za esperanto je poklonilo udžbenik međunarodnog jezika Antonija Sekelja, brata Tibora Sekelja.

Tibor Sekelj je veoma poznat u svetu esperanta. Smatrao je da je esperanto ne samo interesantan, već i veoma koristan. Tokom njegovih putovanja, esperanto mu je pomagao da stekne mnoga prijateljstva, da upozna i bolje razume svet, ljude raznih kultura, religija i boja kože.

Stvarao je i na španskom, srpskom/hrvatskom, mađarskom jeziku i esperantu. Čitaocima časopisa “Poliinfo” toplo preporučujem da i oni pročitaju barem jedno od mnogobrojnih dela Tibora Sekelja, npr. “Kumevava, sin prašume”, “Padma”, “U zemlji Indijanaca”, “Na tragu doživljaja”, “Oluja na Akonkagvi” i dr.



Vlačić Nada - 5. razred - II mesto

GRAĐANIN ZEMLJE PLANETE

Još kao dete, Tibor Sekelj,
bio je građanin Zemlje planete.
Posmatrao je kako ptice srećno lete,
pa je odlučio da oprtči oko Zemlje kao radosno
dete.

Rekao je: “Svete! Vreme je da me upoznate.
Pamtiće me svako biće nepoznatog dela planete.”
Krenuvši u svet, obišao je sve kontinente,
da ljubav i mir po svetu seje kao konfete.

Upoznao je ljude zanimljive,
i sagledao sve stvari primamljive.
Tibor Sekelj otišao je sa naše planete,
ali je u našem sećanju, večno ostao radoznalo dete.

Filip Siladi AT 4/1



YOMDOKAIN – LAŮ LA SPUROJ DE TIBOR SEKELJ ORA SEKELJA



Beriša Debora - 3. razred - II mesto



Erdélyi Pataki Máté - 1. osztály - I. helyezés



Babičkov Lena - 2. razred - I mesto



Sebők Csáki Szintia - 4. osztály - I. helyezés



Nagy Marosi Viktor - 3. osztály - II. helyezés

Aranka Laslo, profesor



tRIP

*Scena iz predstave*

Predstava pod nazivom „tRIP“ premijerno je odigrana 21. januara 2019. godine, u Dečjem pozorištu, u izvođenju „Kiš teatra“. Predstava, namenjena deci tinejdžerske dobi, na dosledan i nimalo neozbiljan način uspela je da ukaže na neke od problema narkomanije među mladima. Radnja je na momente začudnog karaktera, pa je publika mogla da, na svojevrstan način, proviri kroz mentalno i emotivno stanje zavisnika o narkoticima, kako lakim, tako i teškim. „tRIP“ svojom, nažalost aktuelnom tematikom, u nama budi osećaj odgovornosti i želju da se stvari promene, a u svojim prikazima prošlosti pojedinih likova nudi dublji pogled na začetak svih problema. Predstavu u režiji Vladimira Grbića, a po tekstu Sanje Babić, s uzbuđenjem je pratilo puno gledalište i svako je kući otišao sa važnom temom za promišljanje i podsticajem da prepozna i pomogne svom bližnjem u problemu.

*Scena iz predstave**Mario Evetović AT 4/1*



U SLAVU DANILA KIŠA



Javni čas članova Književnog kluba

U petak, 22. februara 2019. godine, u Omladinskom klubu „Skladište” u Subotici, povodom rođendana Danila Kiša, članovi Književnog kluba istoimene Fondacije imali su javni čas. Danilo Kiš, rođeni Subotičanin, jedan je od velikana srpske književnosti čijem imenu, nažalost, preti zaborav. Nakon nekoliko pokušaja nekih naših sugrađana da gradsku upravu ubede u dodelu ulice Danilu Kišu, knjižara i Fondacija ostaju jedini lokaliteti u gradu koji nose njegovo ime. Od te vrste priznanja ovom vrsnom romansijeru, pesniku i prevodiocu ne treba odustati, što podrazumeva našu dužnost da negujemo njegovu ostavštinu i da je čuvamo od zaborava. Dobar primer za to daje upravo Književni klub Fondacije “Danilo Kiš”, koji je pored njegovih, i dela raznih srpskih pisaca, predstavio i nekoliko mladih pesnika iz svojih redova. Isti program, sa istom idejom, prikazan je sedam dana kasnije u svečanoj sali subotičke Gimnazije “Svetozar Marković”. Članovi Književnog kluba, pod vođstvom profesorice srpskog jezika i književnosti Sanje Babić, predstavili su se, ovoga puta, pred brojnijom publikom. U prijatnoj atmosferi,



Na javnom času

moglo se uživati u ovoj zanimljivoj i srčanoj predstavi. Važno je da javnost zna ko je Danilo Kiš i kakve kvalitete njegova reč poseduje, a na nama je da u tome istrajemo.

Mario Evetović AT 4/1



Intervju: Dragan Stojmenović, profesor na Akademiji umetnosti u Novom Sadu

FILM KAO TOTA

Početkom 2018. godine, Otvoreni univerzitet u Subotici je u okviru IPA programa prekogranične saradnje Mađarske i Srbije započeo godine sve do 31. avgusta 2019. godine. Uspostavljena je saradnja dva međunarodna filmska festivala - Festivala evropskog filma i održavaju u okviru ovog projekta, nastane igrano – dokumentarni studentski film koji će biti prezentovan na oba festivala tokom 2019. godine u umetnosti u Novom Sadu i Dragana Stojmenovića, takođe profesora na Akademiji umetnosti u Novom Sadu, gde vodi katedru za d



Dobitnik ste mnogih domaćih i međunarodnih nagrada vezanih za film. Na 64. Filmskom festivalu u Kanu ste, 2011. godine, sa filmom “Teslin kabare: song čika Jove Zmaja”, bili jedini predstavnik srpske filmske produkcije u selekciji kratkih filmova. Koji su Vaši utisci o festivalu u Kanu?

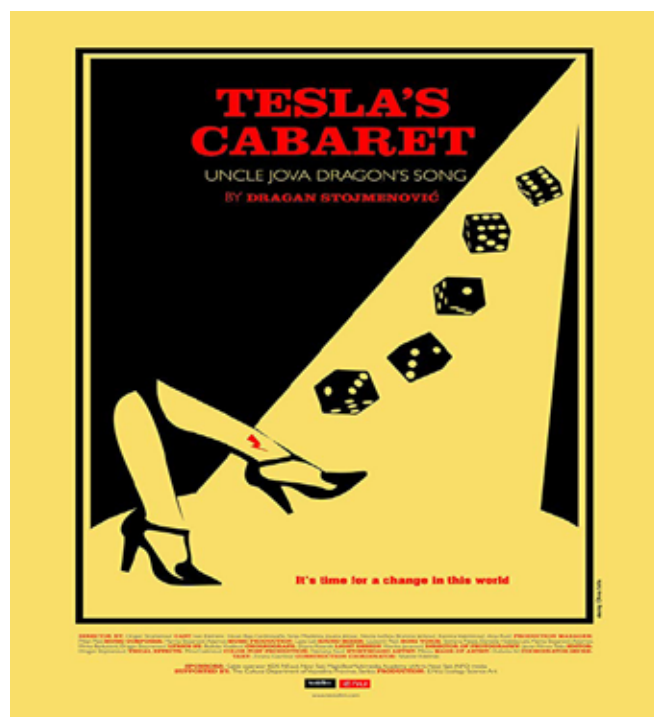
Festival u Kanu čvrsto drži poziciju najprestižnijeg filmskog festivala na svetu. Isključivo je rezervisan za filmske radnike, sem ponekog ekskluzivnog VIP-a poput Novaka Đokovića. Mnoštvo aktivnosti sa kojima sam se susretao tokom boravka na festivalu na mene je ostavilo snažan utisak, jer sam se nalazio u epicentru svetske filmske produkcije. Takvi festivali pružaju veliki spektar profesionalnog angažmana u vidu filmskih projekcija, intervju, radionica sa svetski značajnim producentima, rediteljima, glumcima. To je zaista jedan istinski praznik *totalne umetnosti*, kako je antologijski teoretičar filma Ričoto Kanudo definisao film.

Vaš film „Teslin kabare: song čika Jove Zmaja” traje svega pet minuta, ali predstavlja veoma efektna osvrta na ljude današnjice, na svet kocke, moći i igre. O čemu se, zapravo, u filmu govori i šta Vas je podstaklo da ga snimate?

Moj cilj bio je da u kratkom, sublimiranom vremenu, prikažem osnovnu ideju koja se odnosi na Teslin pogled na svet i njegovu generalnu poruku čovečanstvu. Nikola Tesla, iako je bio pronalazač i čovek od nauke, pre svega je bio humanista koji je napravio civilizaciju u kojoj danas živimo i stvaramo. Mišljenja sam da bi umetnici najšireg spektra trebalo da posvete više pažnje liku i delu Nikole Tesle. Relaciju između umetnosti i nauke najbolje pokazuje nova reč u našem jeziku, koju je izmislio, Tesli u čast, njegov lični prijatelj i naš najčuveniji pesnik Laza Kostić – *izumetnik*.

Na Kanskom festivalu, pored ostalih poznatih ličnosti, sreli ste i glumca Malkolma Mekdauela, koji je davne 1971. godine igrao glavnu ulogu u čuvenom filmu „Paklena pomorandža“. I ovaj film, kao i Vaš, nose poruku mladima koji odrastaju u veoma komplikovanom i amoralnom svetu. Da li vidite neke sličnosti u porukama koje ova dva filma nose?

Pitanje je interesantno zato što bi svaki film, koji želi da prikaže neku veliku ideju autora, trebalo u sebi da nosi kritička pitanja o životu, etičnosti i estetičnosti. Kjubrikovo remek-delo “Paklena



pomorandža” je, po statističkim podacima, najgledaniji film svih vremena - treba se zapitati zašto je to tako. Odgovor se upravo nalazi u pitanjima i problemima koje istražuje ovaj film, to je polje u kojima se svi filmovi koji tretiraju probleme značajne za čitavo čovečanstvo nalaze u sličnoj ravni.

Predstavnik Berlinala, filmskog festivala u Berlinu, zainteresovao se za Vaš film koji je u Kanu pobrao simpatije i stručnjaka i publike. Možete li da uporedite Kanski i Berlinski filmski festival?

Kanski i Berlinski festival, pored Venecijanskog, ubrajaju se među tri najveća svetska festivala po značaju, prestižu i kvalitetu selektovanih filmova. Festivali se razlikuju nijansiranim pristupom filmskom stvaralaštvu i programskoj shemi koja, takođe, zavisi i od umetničkog selektora svakog festivala pojedinačno. Svi ovi festivali pretenduju da na svetsku scenu prvi “izbace” najbolja filmska ostvarenja, tako da postoje filmovi koji ulaze u selekciju isključivo na jednom festivalu, ali ako je neki film vanredno kvalifikovan, može se prikazati i na sva tri festivala.



LNNA UMETNOST

o projekat „FILMY – Filmska umetnost povezuje mlade ljude“. Projekat se realizuje tokom dvadeset meseci od početka 2018. Palić“ i filmskog festivala „Žigmond Vilmoš“ koji se održava u Segedinu. Predviđeno je da na filmskim radionicama, koje se 19. godine. FILMY je počeo sa radom u drugoj polovini 2018. godine pod mentorstvom Silarda Antala, profesora na Akademiji dramske umetnosti i glumačke veštine



Na Akademiji umetnosti univerziteta u Novom Sadu predajete predmet glumačke veštine i specijalista ste za tehničke scenske borbe i filmske akcije. Možete li nam bliže objasniti o čemu se radi?

Svaki glumac mora da poseduje širok dijapazon glumačkih veština koje mu omogućavaju da svoju ulogu prilagodi najrazličitijim situacijama koje ga očekuju u dramskim tekstovima. Osnova svake drame je dramski sukob. Dramski sukob ima svoje oscilacije koje se pretaču u mizanscenske kretanje glumaca na sceni. Najveći emotivni naboji, u većini dramskih tekstova, kulminiraju fizičkim kontaktom likova. Taj trenutak se obično dešava u najznačajnijem trenutku priče, gde dolaze do izražaja glumački elementi telesne scenske akcije. To je, ukratko, osnovno polje koje istražujemo na mojim časovima sa studentima glume i režije.

Predavač ste u međugraničnom projektu “FILMY – Filmska umetnost povezuje mlade ljude”. Da li ste zadovoljni rezultatima rada koji su polaznici ovog projekta ostvarili do sada?

S pravom, mislim da je filmska radionica veoma uspešno realizovana. Mladi kandidati su imali ekskluzivni i vrlo produktivni

rad koji im je omogućio kvalitativan uvid u filmsku umetnost. Internacionalni karakter radionice podigao je lestvicu na onaj univerzalni nivo, gde se ova iskustva razmenjuju intenzivno u prijateljskoj i kreativnoj atmosferi.

Kruna rada u okviru projekta jeste zajednički film polaznika koji se snima u Subotici i u Segedinu. Kakva su Vaša očekivanja u vezi sa ovim filmom?

Finalni rezultat radionice biće reprezentativni film koji će biti prikazan na festivalima u Srbiji i Mađarskoj.

Koji su Vaši dalji planovi u ovom projektu?

Sledi ozbiljan posao na montiranju i postprodukciji pomenutog filma. U tom procesu uvek ima različitih problema koji se moraju rešiti na neočekivan i inteligentan način, tako da nas u narednom periodu očekuje interesantan posao.

Hvala na vremenu koje ste odvojili za ovaj intervju. Bila mi je čast raditi sa Vama i sticati znanja o svetu filma od Vas.

Filip Siladi AT4/I



ČUDESNI S



Sedamdesetih godina prošlog veka, još dok sam bio osnovac, počeo sam da pokazujem interesovanje prema pticama. Sa svojim društvom često sam odlazio u prirodu, gde smo posmatrali ptice i pokušavali da odredimo kojoj vrsti pripadaju. Tih godina, moja biblioteka se naglo uvećavala raznim knjigama i enciklopedijama o pticama. Puno vremena sam proveo čitajući o životu tih čudesnih bića, tako da sam dosta rano stekao osnovno ornitološko znanje.

Sa šesnaest godina, upoznao sam jednog profesionalnog ornitologa, Ondreja Vizija iz Bačkog Petrovca, koga je put odveo u Crnu Goru, gde je proučavao ptice Skadarskog jezera. Njegov doprinos nauci je izuzetan, jer je otkrio 80 novih vrsta ptica u tom nacionalnom parku. Kratko poznanstvo sa njim učvrstilo je moje ubeđenje da treba da nastavim da produbljujem znanje iz ornitologije. U Novom Sadu, na fakultetu, upoznao sam još jednog izuzetnog poznavaoa ptica. Bio je to Bogdan Persson. Njegova ljubav prema pticama bila je pomalo bajkovita, gotovo nestvarna. Od njega sam puno naučio. Od 2012. godine, redovan sam član Društva za zaštitu i proučavanje ptica Srbije.

Sa pojavom računara i digitalnih foto-aparata, otvaraju se nove mogućnosti i izazovi za mene. Već nekih petnaestak godina, fotografisanje ptica postalo je sastavni deo mojih odlazaka u prirodu. Prošla godina je za mene kao fotografa prirode bila možda i najuspešnija. Od nekoliko stotina fotografija, izabrao sam šesnaest za izložbu koja je otvorena 26. januara 2019. godine u našoj, Politehničkoj školi. Naziv izložbe je „Ptice Subotice“ i ona nosi jednu poruku: „Samo vas gledamo.“ Uglavnom, sve ptice na tim fotografijama gledaju u nas i kao da nam poručuju da znaju šta



Zelena žuna (Picus viridis), veoma glasna ptica iz porodice detlića



Čižak - lugarin (Carduelis spinus), u Subotici se viđa samo prilikom seobe



Kos (Turdus merula), veoma česta vrsta u Subotici



Kobac (Accipiter nisus), jedan par se već godinama gnezdi u dudovoj Šumi



VET PTICA

mi radimo, odnosno, da ne vodimo dovoljno računa o zaštiti prirode. Na izložbi je predstavljeno devet vrsta ptica i one su skoro sve fotografisane u Dudovoj šumi. Mogu slobodno da kažem da ova izložba predstavlja krunu moje višedecenijske ljubavi prema prirodi i pticama. Ujedno je doživljavam i kao promociju zdravog i odgovornog odnosa prema prirodi.

Sekcija koju vodim u školi, „Čuvari prirode“, našim učenicima daje mogućnost da na jednodnevnim stručnim ekskurzijama steknu dodatno znanje iz geografije, ali i iz ornitologije. Između ostalog, u Kikindi mogu da posmatraju veliko zimsko jato sova utina (*Asio otus*), na Slanom Kopovu ždralove (*Grus grus*), u Rusandi sokolove (*Falco tinnunculus* i *Falco vespertinus*), to jest običnu i sivu vetrušku i na Titelskom bregu jednu od najlepših evropskih ptica, pčelaricu (*Merops apiaster*). Postavljanje kućica za ptičice sada je jedna od naših redovnih akcija.

Na kraju, želim da se zahvalim rukovodstvu škole na podršci koju imam u ovim aktivnostima.



Plava senica (Parus caeruleus)



Mala ušara - utina (Asio otus) - fotografisana na Aleji, gde im je zimovalište u našem gradu



Velika senica (Parus major), mlada jedinka uživa u kupanju na jezercetu u Dudovoj šumi



Kreja - sojka (Garrulus glandarius), naša jedina vrana koja nije crna



Velika senica (Parus major), veoma živahna i česta ptica u Subotici

Zoran Marković, profesor

Maturanti



aT41



aT42



D39



GfT48



G33

2018 = 2019





MÉRGEZŐ

Mérgek előfordulása a növényekben gyakori. A növény nem csak mechanikusan próbálja megvédeni magát egyéb élőlényektől (tüskék, tövisek, stb.), hanem másodlagos anyagcseretermékeik között olyan vegyületekkel, amelyek az őket „támadó” állat, ember számára károsak, sokszor halálosak

Aranyeső (Laburnum anagyroides):

Termése barna hüvelytermés, melyben számos, vese alakú mag lapul. A növény minden része mérgező. Fő mérge a citizin, melynek hatása hányinger, hányás, hasmenés, égető érzés a torokban, szomjúság, verejtékezés.

Fehér akác (Robinia pseudoacacia):

Méreganyagai is vannak, a lektinek. Főként a gyökérkéregben, a termésben és a magvakban találhatók. Van a virágban és a levelekben is, de kevés. Kevésbé toxikusak, haláleset még nem fordult elő.

Tiszafa (Taxus baccata):

Szinte minden része tartalmaz mérgező taxánokat kivétel a mérgező magvakat körülvevő piros, húsos, enyhén édes. A magvakat önmagukban különösen mérgező szétrágni.

Mérgezőnek tartott, élelmisznövények :

Veteménybab (Phaseolus vulgaris):

Két mérgező vegyület is található benne: a fitohemagglutinin és a lektin. A fitohemagglutinin mérgezés elsődleges tünetei a hányinger, a hányás és a hasmenés. A babot 100 °C-on tíz percig főzve a vegyület elbomlik.

Paradicsom (Solanum lycopersicum):

Levelei és szárai is tartalmaznak szolanint, ami mérgező, emésztési zavart és ideges izgalmat vált ki. A levelek, a szárok és a zöld, éretlen gyümölcs még egy másik mérgező alkaloidot, tomatint is tartalmaz kis mennyiségben.

Burgonya (Solanum tuberosum):

Tartalmaz toxikus tropánalkaloidokat, amelyek közül a legelterjedtebb a szolanin. Ez a növény zöld részeire és a termésére koncentrálódik és nem az általunk fogyasztott gumókra. Főzés magas hőmérsékleten (170 °C felett) is csak részben pusztítja el a toxint.

Borostyán (Hedera spp.):

Fás szárú, örökzöld kúszónövények. Virágzatuk ernyős, virágaik öttagúak, zöldessárga színűek. A termés fekete vagy sárga húsos csontár. Mérgező része bogyója és levele.



Laburnum anagyroides



Solanum lycopersicum



Solanum tuberosum



NÖVÉNYEK



Hedera helix



Convallaria majalis

Boglárka (*Ranunculus* spp.):

A sugaras szimmetriájú virágokban (a salátaboglárka kivételével) 5-5 szirom- és csészelevél nő. A sziromlevelek tövén nektárium található. Levelei szórtan vagy örvökben állnak. Minden része mérgező.

Gyöngyvirág (*Convallaria majalis*):

Rendkívül mérgező növény: szívglükozidjai (convallatoxin) és szaponinjai rendszertelen és lassú pulzust, hasi fájdalmat és hasmenést okoznak. Közepes mennyiségben fogyasztása halálhoz vezet. Külsőleg ízületi bántalmak ellen használják, más anyagai szívgyógyszerek.

Hóvirág (*Galanthus nivalis*):

Novemberben kihajt, s olykor már december végén virágolni kezd. Levelei szélesek, szürkészöldek, a belső lepellevelek külső oldala – változattól függően – tövénél és csúcsánál, vagy csak a csúcsánál, esetleg végig zöld. Mérgező része a hagymája.

Mérgező növények, a teljesség igénye nélkül:

Név	Latin név	Veszélyessége	Mérgező részei
Aranyeső	<i>Laburnum anagyroides</i>	Halálosan mérgező	minden része, főleg a termése
Fehér akác	<i>Robinia pseudoacacia</i>	Mérgező	kéreg, mag
Tiszafa	<i>Taxus baccata</i>	Nagyon mérgező	a piros maghéjon kívül minden része
Veteménybab	<i>Phasolus vulgaris</i>	Gyengén mérgező	a növény zöld részei
Paradicsom	<i>Solanum lycopersicum</i>	Gyengén mérgező	levelei, szárai
Burgonya	<i>Solanum tuberosum</i>	Gyengén mérgező	a növény zöld részeire, gumó
Borostyán	<i>Hedera</i> spp.	Mérgező	bogyó, levél
Boglárka	<i>Ranunculus</i> spp.	Mérgező	a növény minden része
Gyöngyvirág	<i>Convallaria majalis</i>	Halálosan mérgező	a növény minden része
Hóvirág	<i>Galanthus nivalis</i>	Gyengén mérgező	hagymái



Taxus baccata



Robinia pseudoacacia



S A Č U V A J I

“Slatkovodni resursi vode nisu neiscrpni. Neophodni su za održivost života.”

Subotica nema svoje more, reku, nema svoju planinu, ali Subotičani imaju Palić. Tokom prethodnih 170 godina, otkako postoji turizam na Paliću, ovde se dolazilo iz Pešte, Segedina, Temišvara... Još tada, pre skoro dvesto godina, Palić je imao odličan turističko-geografski položaj, dobre železničke veze, lekovitu jezersku vodu i fascinantnu arhitekturu. Zahvaljujući svemu tome, već tada je postao značajno turističko mesto.

Paličko jezero, najveće eolsko jezero Vojvodine i Srbije, smešteno je u depresiji, na 102 metra nadmorske visine. Topla jezerska voda bogata različitim solima i mineralnim materijama i bogat mulj sa dna jezera, nekada su imali terapijski značaj. Stanovnici okolnih naselja prvi su zapazili lekovito dejstvo jezerske vode i samoinicijativno se lečili kupanjem i blatnim oblogama. Kao banjsko mesto Palić se prvi put pominje daleke 1780. godine. Gotovo svi objekti (*Trščara, Stari hotel, Mala gostiona, Velika terasa*) vremenom su proširivani, a građeni su i novi. Tada je uređen i park, podignut Vodotoranj i Palić je tramvajskim saobraćajem povezan sa Suboticom. Tramvaja u Subotici odavno nema, a ni Palić nije onakav kakav je nekad bio...

Paličko jezero je plitko i muljevito, bez dovoljno vlastitih izvora, potpuno otvoreno prema drugim tokovima. U njega se slivaju sve vode koje se stvaraju u okolini Subotice, što je s jedne strane doprinelo da Palić postoji, ali mu, istovremeno, i smeta. Otpadna voda koja dolazi





MIO PALIĆ

no ih je čuvati, kontrolisati i ako je moguće, povećati.”

Evropska povelja o vodi



iz grada i formiranje okolnih industrijskih pogona, učinili su da se, vremenom, lekoviti faktori jezera bitno izgube. Palićko jezero je već gotovo pola veka zagađeno. Prvi pokušaj sanacije bio je 1971. godine kada je jezero doživelo ekološku katastrofu i potpuno odumiranje svog živog sveta. Urađen je fizički deo prečišćavanja - odvajanje peska, nakon toga se prešlo na biološko prečišćavanje i, naposljetku, na hemijsko prečišćavanje azota i fosfora, koje nije dovršeno. Izgradnjom prečištača učinjeno je mnogo, ali efekat je bio kratkog veka, jer sam prečištač nije mogao sprečiti dodatno zagađenje slivanjem atmosferskih voda sa obale. Presudna stvar da jezero opstane i da bude u ekološkoj ravnoteži, jeste izgradnja zaštitnog pojasa. Pomoć u sanaciji jezera ponudila je i Nemačka razvojna banka KfW kroz trenutno aktuelan projekat *Zaštita biodiverziteta i voda jezera Palić i Ludaš*. Glavni cilj projekta je da se u periodu od tri godine uklone izvori zagađenja jezera, da se poboljša kvalitet vode Palićkog jezera i da se stvore uslovi za očuvanje biološke raznovrsnosti, što bi pružilo potencijal za razvoj turizma ovog područja.

Vrlo često se prema prirodi ponašamo nemarno, ne shvatajući da je nebrigom uništavamo. Od Palića svi očekujemo mir, relaksaciju, osveženje, lepotu, kontakt sa prirodom, ali šta Palić može da očekuje od nas?





ЗАШТО СУ ЉУДИ ИЗ ЈАПАНА ТАКО ЗДРАВИ?



Јапанско јело направљено од зрна соје



Рамен је традиционално јапанско супасто јело

У Јапану је гојазно око 3.5 процената популације, док је у свету тај број далеко већи и износи око 30 процената. Умерено гојазних људи у Јапану има око 29 процената, док их је у Сједињеним Америчким Државама преко 70 процената. Зашто је то тако? Шта је то што Јапанце чини тако здравима? Узимам гојазност као показатељ нездравог живота, јер се из ње развијају болести које су најчешћи узрок смрти, а то су кардиоваскуларне болести. Наравно, услед гојазности настаје и дијабетес, гастритис, рак, висок притисак, неправилан сан итд. Шта онда можемо научити од становника Земље излазећег сунца?

Прва и веома важна ствар: у Јапану људи у просеку пешаче много више него људи у неким другим крајевима света. На хиљаду људу, у Јапану има око 500 моторних возила, што је у односу на друге земље веома мало. Затим, порције у ресторанима су знатно мање и људи морају да плате више новца за мање хране. Када у ресторану наруче јело које има већу цену, они очекују бољи квалитет оброка, али не и обимнију порцију, по чему се умногоме разликују од становника Балкана. Не пију много газираних сокова и једу велику количину морских плодова, а све то уз честу конзумацију чајева. Разноликост ферментисаних намирница пружа им одлично здравље цревне флоре, а показано је да је здравље црева значајан фактор у психичком здрављу. Постоји још једна занимљивост: Јапанци једу целу животињу, тј. њене органе, који су богати витаминима и протеинима који доприносе здравом скелету, кожи, коси, ноктима – целом телу, а уз то су и нижих калоријских вредности.



Суши је традиционално јапанско јело од сирове рибе

Генерално, њихов однос према храни здравији је него наш.

Иако је у Србији број аутомобила на хиљаду становника дупло мањи него у Јапану и људи се више крећу, опет смо гојазнији и имамо више оболелих од срчаних болести. Разлика је управо у односу према храни. Јапанци одмалена развијају здраве навике и у културу им је усађена идеја о дружењу за столом. У породичном или пријатељском окупљању важније им је с ким једу и како су расположени, од тога колико једу, што је случај код нас.



LJUBAVNO PISMO

Moje modre usne odraz su masnica na duši
One više ne vrište život jarkom crvenom
Crvenom, bojom kojom sam te oslikala u svojoj glavi,
kao strast i znak koji opominje polazak pogubnim putem.
Crvena, boja moje strasti, razapela me između nevine čežnje i
apoteoze smrti.
Vatra koja me neodoljivo milovala, šaputat će nježno o vječnoj igri
umiranja.
Dopalo mi se to zavođenje života i smrti,
dozvolilo mi je da rastem u tvom tajnovitom svijetu
čineći bol toplim domom za agoniju ljubavi.

Naša šutnja kreira crnu rupu.
Cijeli jedan svemir
u kojem ne postoji hladna usamljenost.
Moja je tuga navikla na druga,
a sada ona razvija podvrstu vlastita bola
i noću je krišom pušta da plače.
Ona ima svoj ponos
koji ne priznaje poraz
i strpljivo sada čeka novi dom,
novog ranjenika
koji će stvoriti utočište,
napraviti žurku dobrodošlice,
obgrliti njenu bol
kao da je samo nju čekao
i za nju svu svoju bol
Čuvao.

Maja Andrić GFT 4/8

POTOP

Zaleti se jako!
Toliko, da šume,
Sanjajući bolno granje,
Kroz rane, devicu sretnu,
Što misli.
Izleti kao hodočašća!
Postaje jedino biće olakšavajuće
Glave, u oči dana posljednjeg,
bezgrešna.
Vratiće je nesreća...
POTOP
... nesreća je. Vratiće
Bezgrešna, posljednjeg dana, oči u
glave.
Olakšavajuće biće jedino postaje
Hodočašća, kao izleti.
Misli, što
Sretnu devicu rane kroz
Granje, bolno sanjajući,
Šume. Da, toliko
Jako se zaleti.

Mario Evetović AT 4/1

EGY MÁS VILÁG

Van úgy, mikor csak lehunyom a szemem pár pillanatra,
Lehunyom, és azon gondolkodom, milyen az életem.
Az embereknek milyen nagy lett a hatalma,
Nagy többségük, ha tehetné, messzire menekülne.

Elképzelek magamnak egy világot,
Ahol a végén nem csak magam maradok.
Amiben minden olyan nyugodt,
Az út végén ott várnak a barátok.

Egy sötét utcán találom magam,
Fekete, földig érő ruhában díszelvek.
Felemelem a fejem lassan,
Mindent beterít a lámpák fénye.

Elindulok az egyenes járdán,
Mely kölapokkal van kirakva.
S a végén csak úgy, árván,
Ott ékeskedik egy kis bokrocska.

Eltekintek balra,
Egy hatalmas, fehér falat látok.
Azután jobbra,
Talán ez csak egy átok.

A falak mögött gyönyörű kert,
Mi még felfedezésre vár.
Akár ez az új világ,
Mely most csakis rám vár.

Lábaim sietősebben járnak,
Mindenütt zöld a táj, amerre nézek.
Az emberek fehérben meg nem állnak,
Ó, a haláltól én úgy félek.

Szinte már szaladok,
A dombok már közel vannak.
Az útra rálépve csak sírköveket látok,
De remélem csak az elmém vak.

És, a dombokat elérve nézek fel az égre,
Mi fog történni, ha magam vagyok?
De minden olyan nyugodt a távolba tekintve,
Az út végén ott vártak a barátok.

Vörös Viola, GFO 3/10



BOJE SU U MENI

Bela, plava, siva i crna. Retko kad crvena, narandžasta ili žuta, a ipak često je sve prožeto zelenom bojom.

Hladno mi je, veoma hladno, i kad nađem taj tračak svetlosti, tu malenu sveću koja me greje, hladni uzdasi moje ličnosti je ugase. Pre bih rekao uzdasi vremena, sreće i nesreće, te sveopšte formule života koju pokušavam da razumem iz dana u dan.

Belu bih predstavio kao neku neutralnu boju, ali ne i kao idealnu nijansu. Bela je granica koja razdvaja toplo od hladnog. Tu moja ličnost najčešće pliva, jer vidi toplotu, ali je ne dobija.

Plava je tužna, plava je hladna, plava je prostor u koji tonem kad toplota nestaje.

Plava u meni je često prožeta nijansom sive. Siva me udaljava od toplote, siva sve hladi, siva zajedno sa plavom je taj mulj iz kojeg želim da isplivam.

Crnilo je agonija, depresija i smrt, crna je kao gravitacija, privlači me ka sebi i želi da me usisa i oduzme mi nadu. Ta crna rupa živi na samom dnu plavo-sivog mulja, dok joj se ja odupirem, jer osećam toplotu, još uvek imam snage da plivam, da udahnem vazduh. Ali formula života treba da mi to prosto dopusti.

Crvena, žuta i narandžasta su vazduh, toplota, energija i vedrina. Još ih nisam upoznao, ali vidim ih i znam za njihovo postojanje. Znam da su ih druge ribe doživele i obojile svoja platna njima. Te druge ribe, koje su plivale sa mnom, govore mi kako te boje umeju da opeku, ali ja želim da se opečem, jer sigurno je bolje opeći se, nego umirati u mulju ove agonije.

Zelena je patetika koja se u ovoj hladnoći povremeno prožima sivom, zavarava me i privremeno utopljava.

Opet, zelena čini ovaj mulj kako-tako lepim i ne tako nepodnošljivim, ali s druge strane, zelena je bud, koja utiče da ovaj hladni mulj u kome živim još više smrdi.



Ilustracija: Emili Čović GFO 2/8



Ilustracija: Aleksa Despotović LT 3/13

Aleksa Despotović LT 3/13



TERVEIM, VÁGYAIM...

Terveink mindig kell, hogy legyenek, de mégis a múltunkkal többet foglalkozunk. Ez így van rendjén. A saját céljaimba szeretnék most egy kis betekintést nyújtani.

Közeleg a középiskola vége, és már igazán el kellett döntenünk, hogy mit is szeretnénk utána csinálni. Ezen a gondolatmeneten én A Szabadkai Műszaki Szakfőiskolára szeretnék iratkozni, a VTS-re. Igaz, egy nagyobb fordulat fog történni, ha bejutok, mivel az eddigi nyomdaipari szakról átállok majd az informatikai szakra, ami a programozást foglalja magába. Az ismerőseim, odajáró diákok sok információval segítenek nekem, és már egy ideje nézegetem a kérdéseket, felvételt néha a felvételre, néha az érettségire. Pár osztálytársam is még oda tervez menni.

Közelebbi tervem, elképzeléseim a nyári célok megvalósítása. Ahogy befejezem az iskolát, dolgozni szeretnék, hogy a nyári időszakot magam finanszírozhassam. Itt a ruhákra, fesztiválokra és más szükségletekre gondolok. Akár a szakmámhoz illő munkát, vagy másfajta munkát is el fogok majd vállalni.

Emellett még szeretnék sokat utazni, világot látni az országomon belül és kívül egyaránt. Bizom benne, hogy így új embereket ismerek meg, és még több barátságra fogok majd szert tenni.

Igyekszem majd ezeket a terveket megvalósítani, mindig a jóra törekedni.

Balázs Bence GFT 4/10

Mindig is voltak terveim, vágyaim. Vagy beteljesültek, vagy nem, de bízok benne, hogy előbb vagy utóbb befognak.

Kiskoromban különféle játékokra, szórakoztató eszközökre vágytam inkább, de ahogy nőttem, már a szerelemre, a tetoválásokra. Idősebb koromban szeretnék sokat utazni, minél több országot bejárni, szép tájakat látni, kipróbálni a söröket, egzotikus italokat, tengerpartokat, és így tovább. Közben egy jó kocsit, szép házat nagy családdal, jobb viszonyt a gyerekekkel, mint ami most nekem van apámmal (vagyis gyakorlatilag semmi). Velük is, ha az idő engedi, kirándulni, és persze pénz is, egy jó állásból adódóan, amivel ezeket finanszírozni lehet. Régi és jó barátokkal a kapcsolattartás, új barátok munkaviszonyból, vagy érdeklődési körből adódóan, életünk végéig. A fiatal koromban bennem kételkedők, és nekem rosszakaróknak idővel bebizonyítani, hogy nem volt igazuk, és ellenérvekkel alátámasztani a korábbi állításait.

De mindenképp nyugodt, szép és elégedett életet szeretnék magamnak megtervezni így előre, és majd meg is valósítani azt.

Harangozó Dávid GFT 4/10

Az én tervem a jövőre nézve az, hogy befejezzem kitűnőre a középiskolát, majd Szabadkán főiskolára menni.

A tervem, hogy bekerüljek a VTS főiskolára Szabadkán, informatika szakra. Tudom, hogy nagyon nehéz lesz ez az út, de mindent megteszek azért, hogy a jövőben könnyű és egyszerű életem legyen. Építeni akarom a jövőmet, szép lassan a barátnőmmel, aki kint tanul Angliában még egy évet, majd jön vissza. Nem hiszek a távkapcsolatokban, de az igaz szerelemben igen, így tudom, hogy ki fogom még bírni ezt a kis időt, hisz nyáron és télen láthatom három hónapot, amit nagyon várok már, és tervezgetem, hogy milyen legyen, bár nincs sok időm arra koncentrálni a sok tanulnivaló és érettségi mellett, de akkor is megcsinálom. Be szeretném fejezni a főiskolát és megszerezni a diplomát, amivel egy jó munkahelyem lehet, amit jól megfizetnek. Azt tervezgetjük a barátnőmmel, hogy jó pár év múlva, mikor lesz sok pénzünk, beutazzuk a világot, hogy minden hónapban másik országban legyünk, sőt másik kontinensen, akár Amerikában és, hogy távol innen új életet kezdünk mi ketten, és majd idővel, ahogy többen leszünk a családban a sok kis hercegnővel, mivel legszívesebben lányt szeretnénk majd, velük nincs annyi gond, mint a fiúkkal, tapasztalatból. Családomat is ki szeretném vinni magunkkal, hogy mindig ott legyenek mellettem, ha valami baj is van. Én ilyen vagyok, nagyon ragaszkodom azokhoz, akiket megszeretek, és olyankor azt szeretném, hogy egész életemen át elkísérjenek. Szeretnék vagy Amerikában, vagy Angliában dolgozni, hisz a nyelvet azt tudom, így nekem könnyebb lenne, de majd meglátjuk mit hoz a jövő? De azért álmodozni csodálatos dolog, főleg ha harcolsz is érte, hogy megvalósuljon, és én minden erőmmel azon leszek, hogy ez teljesüljön és, hogy boldog életünk legyen.

Ezek az én legnagyobb terveim a jövőre nézve, és azt kívánom valósuljon meg mindez, hisz csak egyszer élünk, használjuk ki az időt!

Juhász Krisztián GFT 4/10

A tervem, vagy inkább álomom, mivel a tervem és álomom is az, hogy eljussak egyszer Japánba, vagy ha lehet, ott élni. Kiskorom óta csodálom Japánt, a mentalitást, az embereket, a rendet, és minden mást Japánban. A terveim közé tartozik az is, hogy elkezdjek dolgozni Németországban. A barátom kint él, és mindenben segítene nekem. A tervem, hogy ott dolgozzunk pár évig. Utána, amikor meglesz mindenem, és önállóan fogok élni, el szeretnék kezdeni spórolni. Közben szeretném tanulni a japán nyelvet. Miután sikerrel járt a spórolás, megtanultam japánul, szeretnék kimenni. Először, tényleg nagyon megtetszik, és biztos vagyok benne, hogy nagyon tetszeni fog, akkor elkezdéném tervezni a jövőmet, hogy hogyan tudnék munkát, szállást találni ott. Ha minden összejön, sikerül kiköltözni, akkor kezdenék gondolkodni a családalapításon, és a személyes vágyaimon. Ha ott mindenem megvan (kocsi, lakás, barátnő...), akkor én lennék a legboldogabb ember a Világon. Szeretnék mindent megadni a családomnak. Japánban szeretnék megőregedni, majd később meghalni! Ez az én álomom és tervem is egyben.

Bartus Aurél GFT 4/10



RANI JADI

Na literarnom konkursu pod nazivom “Rani jadi“, koji je raspisala Fondacija za omladinsku kulturu i stvaralaštvo “Danilo Kiš“, učenici Politehničke škole ostvarili su izuzetan uspeh. U konkurenciji od 63 rada, Filip Siladi, učenik AT 4/1 odeljenja, osvojio je prvo mesto u starosnoj kategoriji od 18 do 20 godina, dok je u istoj kategoriji drugo mesto osvojio Martin Konter, učenik GFT 4/10 odeljenja

Noć je. Sedim u gastarbajterskoj sobici suviše umoran da bih mogao da zaspim. Nedavno sam stigao sa posla. Ne znam da li me od umora više boli telo ili duša. Imam tek devetnaest godina. Razmišljam o svom životu u tami hladne sobe, a suze same kreću da teku niz moje još uvek dečake obraze. U momentu mi kroz misli prolete reči pesnika Alekse Šantića: „Blago onom ko suza ima, u toga srce umrlo nije.“ Počinjem da jecam zato što sam sam u tuđini, otrgnut od onih koje volim. U mislima se vraćam u vreme kada sam bio mladi. Sećam se dugih nedeljnih popodneva kada sam posle ručka slušao dedine priče iz njegove mladosti. Deda je voleo da priča, a ja sam voleo da ga slušam. U sećanje mi se vraćaju priče o radnim akcijama u kojima je sa svojim vršnjacima gradio ratom uništenu domovinu. Imao je, otprilike, godina kao ja sada. Govorio je da su tada bili gladni i siromašni i da su to lako podnosili, jer su imali cilj da jednoga dana njihova deca i unuci imaju bolji život. Oni su mogli da planiraju budućnost, da grade sebi dom, da osnuju porodicu sa kojom mogu bezbrižno da žive u boljem i lepšem svetu. Moji roditelji su živeli svoje tinejdžerske godine u tom za njih izgrađenom lepšem i boljem svetu. Nisu bili gladni, imali su dobro obrazovanje i savremenu garderobu po poslednjoj modi. Najveći problem im je bio da odluče da li da zimuju u Kranjskoj Gori ili da odu na skijanje u Zakopane. Odlazak na fakultet nije bio problem. Nisu morali da rade dok se školuju, jer su novac dobijali od roditelja. Sedim sam u maloj i hladnoj gastarbajterskoj sobici i tražim odgovor na pitanje koje mi se stalno vraća. Ako nisu imali briga, jer su imali sve, kakvi jadi su ih morili da su morali studirati, čak i po deset godina, izdržavajući se od svojih roditelja? Roditelja koji su za njih, ali i za nas, svoje unuke, gradili bolji svet. Razmišljam da li su ovaj grad, nepoznati ljudi i jezik i ova tmurna sobica koju skupo plaćam taj bolji svet koji su moj deda i ostali gradili za nas. Sada sam ja u tim godinama u kojima su oni gradili bolju budućnost i u godinama u kojima su moji roditelji bezbrižno uživali u svojoj mladosti. Imam iste godine, ali samo to nam je isto. Ja sam poput mnogih mladih napustio „lep“ i „bezbrižan“ život koji je za nas, buduća pokoljenja, izgrađen. Napustio sam takav život i sada, sa svojih devetnaest godina, sedim umoran, usamljen i prestravljen, jer na svojoj koži osećam i u svojoj duši proživljavam Šantićeve stihove iz pesme „Ostajte ovdje“:



Ilustracija: Emili Čović GFO 2/8

„Ostajte ovdje!... Sunce tuđeg neba
Neće vas grijat' ko što ovo grije;
Grki su tamo zalogaji hljeba
Gdje svoga nema i gdje brata nije.“

Ovi stihovi su kao himna za mene i sve moje vršnjake koji su napustili domovinu u potrazi ne za boljim životom, nego za životom dostojnim čoveka. Tražimo utočište pod „Suncem tuđeg neba“. I ne znamo kakvo će ono biti. Plašim se samo da nam tuđina ne uzme suze, da nam ne otme uz mladost dušu, jer će onda naša srca da umru. To me plaši dok sedim sam u gastarbajterskoj sobici, umoran, s pitanjem *zašto?* Zašto mi mladi školovani ljudi ne trebamo svojoj domovini? Zašto nas svojom ravnodušnošću tera, zar mi nismo deo lepše budućnosti koja se nekad gradila? Opet sam se setio jedne stare američke izreke koja glasi: „Zlo prevlada kada dobri ljudi ne čine ništa.“ To što mi odlazimo jeste zlo, veliko zlo za sve nas. Za nas koji patimo za svojim u tuđini i za naše voljene koji pate za nama zato što odlazimo. Dobro je samo što još uvek čuvamo malo suza. Možda njima izgradimo novu budućnost u otadžbini. To su rani jadi mene i mojih vršnjaka u tuđini.

Filip Siladi AT 4/1



KASPAR HAUSER

Cheater or just a scared teenager? Nobody can tell for sure, but what we can say is that Kaspar had a life full of mess.

Kaspar's story begins on the streets of Nuremberg in the 1820s, as he was wandering through the streets.

After realizing that he doesn't speak much, people took him into the police station. "Bread and water" were at first his only words, so as his food. A couple of months later, his speaking and writing improved massively. Kaspar told his story about being a prisoner in a small and dark cell. He never had an interaction with any other human being before his arrival in Nuremberg. In that dark cell were only two things, wooden horse and a bed.

Bread and water appeared in every morning. People found this story amazing and fascinating so Kaspar became a celebrity. He became famous throughout the whole Germany. One day in 1829 he was found with a wound to his head. Kaspar said that he was attacked by the same man that brought him to Nuremberg. Luckily, wound wasn't really deep and dangerous. Shortly after that event Kaspar was found in the garden with a knife wound on his chest, this time a lot deeper and a serious one. Kaspar Hauser died three days later. Before he died he said that attacker left a note in the garden. Police found the note and it says: "I want to tell you about myself. I come from Bavarian border on the river."

Nowadays people have tons of theories about Kaspar's life. Was he just a cheater with a self-harm disease who wanted to be famous, or he was just a scared teenager who would do anything just to stay away from that cell.

Like I said we don't know that, but what we do know is that Kaspar's life is one of the most misterious lives in the entire history.



Milan Zrnić AT 4/1

MY FRIEND FROM THE NEIGHBOURHOOD

Last week, at my English class, we talked about a boy called Kaspar, who was thought to be harming himself. That story had to remind me of an old friend of mine. His name was Petar and we both grew up in a poor neighborhood, he just had it even worse. Petar had no real father. He lived with his mother and many stepfathers. No one could really keep a track of how fast they were changing. I started noticing bruises on my friend. Everybody thought his mother was beating him but nobody seemed to actually care, because that was more than common in our street. All until one day Petar came to me with knife cuts on his wrist... I knew something was wrong. When I told that to my mother she got so scared, she immediately

ran to Petar's mom to warn her about it, but unfortunately they got into a terrible fight and after that Petar's mom didn't allow him to hang out with me anymore. I was devastated. At first we managed to see each other few times on the street, but he had to leave very early every time. He was also pale as a towel. After some time Petar stopped going out completely. Two months later he killed himself with a razor. His mom accused me of being a bad influence on her son. Finally my mother decided that we should move to a better neighborhood. I now have new and healthy friends. Still, I would wish them all away if I could see Petar just one more time.

Mario Evetović AT 4/1



BITI ISTI, BI

Moda i stavovi naših vršnjaka sve se brže menjaju i ako ste mislili da je sve isto kao pre nekoliko godina, grešite. Međutim, dizelaša stvorio je današnje gasere, metalci i pankeri godinama opstaju, a javljaju se i neka nove grupice kao što su sektaši. To više neće biti tako za, recimo, deset godina. Tada će neko ponovo pisati o tome.

GASERI

Dizelaši su sada davna prošlost, a njih su zamenili današnji gaseri. Oni su glavna tema u svim školama poslednjih nekoliko godina. Uvek su najglasniji u društvu i glavni u svakoj priči. Gaseri nose uvek najnovije markirane stvari, a nijedan od njih ne bi bio pravi gaser da ne poseduje bar jednu najk "trešu" u svom ormaru. Nose "brze naočare" i danju i noću. Patike uvek moraju da dominiraju i da zasijaju na fotkama od jačine blica, a zasijaju i obrijane glave koje su veliki trend među njima. Ali, ako ti nisi gaser, ne usuđuj se da im priđeš! Gasere uvek možete pronaći u njihovom naselju, školi ili u nekom parku, uvek se kreću u grupama. Slušaju muziku veoma niskog kvaliteta, uglavnom turbofolk, koji iz nepoznatog razloga smatraju repom. Uvek potcenjuju i vređaju osobe koje se razlikuju od njih po stilu oblačenja, ponašanju i po muzici koju slušaju. Međutim, kakvo god mi imali mišljenje o njima, moramo priznati da su omiljeni u društvu.



SEKTAŠI

Sektaši su sušta suprotnost gaserima. Oni su tihi i neprimetni. Mnogi smatraju da su oni tamne i depresivne osobe koje su deo sekte. Sumnjamo da bi osobe u našim godinama bile deo rituala takve vrste, ili delile brošure o lepšem životu po centru grada. Da budemo iskreni, samo penzioneri vole takvu vrstu "zabave". To što neko voli da nosi crnu odeću, sluša metal i ponaša se nezainteresovano za ceo svet oko sebe, ne znači da je u sekti, već da, možda, samo ima svoj "fazon" koji je ljudima teško razumljiv.





TI POSEBAN

im, i pored ovih velikih promena, delovi prošlosti su ostali tu negde, a neki trendovi se čak i vraćaju. Tako je veliki uticaj taši i instagramerke, koje su danas podjednako aktuelne. Međutim, koliko god da je neka od ovih grupa popularna sada, one kakve su to nove društvene grupe nastale, koje su opstale, a koje nestale

PANKERI I METALCI

Pankeri i metalci nisu mnogo drugačiji od sektaša, ali imaju taj poseban stav koji ih izdvaja od ostalih. Metal i pank su poodavno prisutni, a opstali su sve do danas. Pripadnici ovih društvenih grupa su veoma glasni, nose tamne boje, izlizane kožne jakne, majice raznih bendova, teške čizme od kojih noge "otpadaju", i još mnogo dodataka kao što su lanci, katanci, bodlje, prišivači (koji su namerno loše prišiveni), nitne, poklopac sa bakine šerpe, šarene pertle i šta sve ne. Pankeri ponekad imaju kosu jarkih boja i nikada ne nose martinke, jer one su za metalce, a metalci imaju duge tamne kose kojima tresu i luduju uz ritam muzike na koncertima. Pankeri na svoje čizme stavljaju pertle u raznim bojama, a svaka boja ima svoje značenje (crvena - anarhija, bela - nacizam, žuta - antifa, roze - LGBT, plava - tuča ili sukob s policijom).

Za pankerima i metalcima svi se okreću i uvek su zapaženi gde god da se pojave.



INSTAGRAMERKE

U ovu grupu spadaju uglavnom devojke. One žive za Instagram, dišu za lajk i mole za komentar. Na svakoj od fotki imaju hiljade lajkova, stotine komentara, ali moramo priznati da je u sve to uložen veliki trud. Svaka objava ima svoju formulu za sticanje velikog uspeha. Obavezne stavke ove formule su: iskriviti se dok kičma ne zaplače od muke, pučiti usne dok ne zaličiš na patku, našminkaš se tako da te ni rođena majka ne prepozna, obuješ štikle u kojima hodaš kao novorođenče žirafe i postaneš glavna senzacija, a lajkovi se samo ređaju. Što se tiče šminke, bitno je nanositi šminku kašikom, jer što više - to bolje. Obavezne su veštačke trepavice od kojih ne vidiš prst pred nosom. Sledeća, ujedno i najbitnija stavka, jesu usta. Kada šminkamo usta, najvažnije je preći liniju gornje usne da sve to izgleda veće, dok glumiš patku za Instagram fotke, na kojima će biti beskonačno mnogo lajkova samo ako pratiš ova uputstva.





CRTAM ODMALENA



Teodora Apt, učenica prvog razreda Politehničke škole u Subotici, jedna je od učesnika na konkursu Pokrajinskog sekretarijata za sport i omladinu Vojvodine na kom je osvojila nagradu za svoj dosadašnji uspeh u crtanju. Zbog njenog izuzetnog umetničkog talenta, odlučili smo da joj postavimo nekoliko pitanja

Šta te je motivisalo da se prijaviš na konkurs? Da li je bilo samoinicijativno ili su profesori bili inicijatori?

U početku nisam bila upoznata sa tim da bih mogla da budem nagrađena, saznala sam to kada sam pronašla svoje ime na spisku nagrađenih i bila sam jedina iz oblasti likovne umetnosti. Inicijator je bila moja mentorka Emilija Grubanov Martinek, koja je osnovala likovnu radionicu „Em-Art” u koju idem. Emilija je uvek nadzirala moj rad, savetovala me i trudila se oko mog uspeha u crtanju. Profesori su za nagradu saznali tek kasnije i bili su prijatno iznenađeni.

Koje su bile teme konkursa?

Neke od poslednjih tema konkursa na kojima sam učestvovala su zima, konji, ali je takođe bilo i dosta radova na slobodnu temu, gde sam mogla da nacrtam nešto po sopstvenom izboru i uglavnom su to bile životinje. Nagrada, kao i diploma, uručene su mi u Novom Sadu od samih organizatora, odnosno od Pokrajinskog sekretarijata za sport i omladinu Vojvodine. Ova nagrada predstavlja pohvalu za uspeh na svim dosadašnjim takmičenjima na kojima su moji radovi učestvovali.

Šta ti ova nagrada znači?

Ova nagrada mi mnogo znači, jer je ona dokaz da napredujem i da se moj talenat usavršava. Takođe, ona je pokazatelj da se trud isplatio i da se moj rad sve više ceni i primećuje. Prema mom mišljenju, ova nagrada će samo doprineti tome da se trudim još više i da ne odustajem, jer sam očigledno na pravom putu.

Koliko dugo se baviš crtanjem?

Volim da crtam od svoje pete godine i to je uvek bilo nešto što me čini srećnom i opuštenom. Moji roditelji su primetili moj talenat i odlučili da me upišu u likovnu radionicu „Em-Art”, u koju idem od prvog razreda osnovne škole. Tamo sam naučila kako pravilno da koristim pribor za crtanje i naučila sam mnoge tehnike koje i dalje primenjujem u svojim radovima. Jedna od meni najzanimljivijih, ali i najtežih tehnika je rad na limu, odnosno crtež na limu koji je urezan i koji se kasnije odštampa. Iako treba dosta prepravki da bi rad izgledao savršeno, ovo je i dalje moja omiljena tehnika.



Šta te inspiriše?

Inspiraciju za neku određenu temu najčešće pronalazim na fotografijama koje već postoje na internetu. Pored tih fotografija, trudim se da kreiram neku svoju jedinstvenu ideju. Ponekad se desi i to da nemam inspiraciju, ali pustim da prođe neko vreme i na kraju ipak budem zadovoljna svojom idejom i radom.

Da li je arhitektura tvoja strast? Zašto si odlučila da upišeš taj smer?

Arhitektura mi je uvek bila interesantna. Oduvek sam volela da gledam projekte i građevine. Ovaj smer sam upisala zato što će mi crtanje jednog dana biti neophodno u poslu, ali njime mogu da se bavim i u svoje slobodno vreme. Arhitektonski tehničar je smer koji sam najviše htela da upišem, a kasnije i završim i nadam se da ću biti uspešna u tome.

Ivona Marijanušić LT 3/13



EKSKURZIJA U ZAGREB



Od 17. do 19. svibnja naši su učenici boravili na ekskurziji u Hrvatskoj u okviru koje su posjetili Srednju strukovnu školu Samobor, te grad Zagreb.

Nakon kraćega razgledavanja samoborske škole i pozdravnoga govora ravnatelja Davora Škiljana, učenici su odigrali nogometnu utakmicu u kojoj su naši učenici, unatoč velikom trudu i zalaganju, tijesno izgubili s 4:5. Po završetku utakmice, a prije odlaska u Zagreb, obišli smo uži centar Samobora i upoznali dio bogate povijesti i kulture ovoga kraja.

Na zagrebačkom jezeru Budek po tom dočekala nas je delegacija Grada Zagreba predvođena pomoćnikom pročelnika za odgoj i obrazovanje Katarinom Milković. Poslije kraćega druženja obišli smo i razgledali Floraart, sajam cvijeća.

Drugi dan ekskurzije započeo je turističkim obilaskom užega zagrebačkog središta, a u okviru kojega smo posjetili i Muzej iluzija, a završio koncertom Petra Graše na glavnom zagrebačkom trgu, Trgu bana Jelačića.

U nedjelju, posljednjega dana ekskurzije, obišli smo zagrebački zoološki vrt i uz stručno vođenje saznali ponešto o velikom broju čudnovatih životinja ovdje smještenih, a pozdravili smo i kralja životinja koji je u Zagreb stigao iz Subotice.

Sanjin Ivašić, profesor

SREDNJOŠKOLSKA EKSKURZIJA U ZAGREB

Nakon nekoliko sati putovanja, stigli smo u hrvatski gradić Samobor gdje smo posjetili Srednju strukovnu školu i odigrali prijateljsku nogometnu utakmicu sa samoborskim učenicima. Iz Samobora krenuli smo put Zagreba gdje su nas na jezeru Budek dočekali predstavnici gradskoga poglavarstva. Ugodno druženje završilo se razgledavanjem Floraarta, zagrebačkog sajma cvijeća.

Predvečer smo stigli do smještaja u Chillout hostel.

Koračala sam širokim ulicama grada Zagreba. Malo je reći da sam bila očarana veličinom i energijom tog prelijepog prebivališta. Širokim popločanim ulicama kretali smo se od našeg hostela, koji je bio smješten u samom centru grada. Priroda je bila prelijepa, a ulice se gotovo sjale od čistoće. Imala sam osjećaj kao da koračam ulicama Šangaja, ne samo zbog čistoće koja vlada u gradu već i zbog brojnih turista iz cijeloga svijeta. U kojem god pravcu da sam gledala, grad je izgledao lijepo i primamljivo. Na povratku u hostel, pozornost mi je privukla mala pravoslavna crkva koja me svojom pojavom fascinirala. Pogled s te građevine odvuksa su mi djeca koja su trčkarala Trgom bana Jelačića. Čitav grad ispunjavao je gromoglasan dječji smijeh, koji su isprekidali zvuci i pjesma uličnih svirača. Obilazak smo završili ispred ogromne zagrebačke katedrale koja je iste visine kao i naša Gradska kuća, a mene neodoljivo podsjeća na Notre Dame (obje su sagrađene u gotičkom stilu).

Nakon službenoga dijela turističkoga obilaska, slobodno sam vrijeme iskoristila kako bih posjetila nekoliko slastičarnica, koje su me oduševile ponudom raznih poslastica koje do sada nisam probala.

Posljednjega dana posjetili smo zoološki vrt koji je nekoliko kilometara udaljen od centra grada. Vrtom nas je provela vodičica i predstavila mnoštvo atraktivnih životinja, a vidjeli smo i lava koji je u Zagreb došao iz subotičkog zoološkog vrta.

Nažalost, vrijeme u Zagrebu proletjelo je jako brzo. Grad će mi ostati u lijepom sjećanju. Rado bih ga ponovno posjetila, a svim mojim prijateljima preporučam da ga posjete.

Nikolina Budimir GFT 1/8



УФА - МОЈ ГРАД

Уфа је један од најстаријих и најлепших градова Русије, а налази се 1300 километара од Москве, поред реке Белаја на јужном Уралу. То је главни град Републике Башкортостан (други назив је Башкирија) који данас има 1.120.500 становника и један је од највећих економских, културних и научних центара Русије. По броју становника се налази на 31. месту међу свим европским градовима. У временској зони са Москвом је + 2 сата. Народ Башкири су основали овај диван град 1574. године.

Порекло речи „Уфа” је још увек нејасно. Према највећем туркологу Н. К. Дмитриеву, име „Уфа” на турском значи брдо, планинско место. Клима је умереноконтинентална, прилично влажна, лета су топла, а зиме хладне и дуге. Просечна јануарска температура ваздуха је -18°C , а јулска је $+18^{\circ}\text{C}$. Просечна годишња температура ваздуха: $+3$ на равници и $+0.3^{\circ}\text{C}$ у планинама.

Под градом Уфа налази се систем од двадесет природних пећина. Најдужа пећина Дудкинскаја, дуга је више од 2,5 километара. Уфа је изузетно занимљива за путнике. Град спаја неколико стилова одједном и развија се под утицајем неколико култура и религија. Налази се на споју Европе и Азије, што је одредило његову мултиетничку и мултирелигијску природу. У Башкирији су најбројније националне групе Руси (36 %), Башкири (29,5 %) и Татари (25,4 %), затим следе Чуваши, Украјинци, Удмурти, Белоруси и остали. У Уфи и другим градовима постоји могућност да се учи башкирски језик као додатни страни језик у школама. На улици и у продавницама веома често можете чути људе како разговарају башкирским језиком, а постоји и неколико ТВ канала на башкирском и татарском језику.

Уфа је заиста невероватно леп град са дивним пешачким парковима, споменицима и лепим зградама, тихим местима за одмор са језерима и предивном природом. Док шетате по центру града, не можете а да не обратите пажњу на лепе пешачке стазе и диван мирис цвећа и дрвећа. Градска управа се брине за то да град увек буде чист и зелен. Целог лета се сади цвеће, а



Мапа Русије

у граду увек ради неколико фонтана. Свако у граду може пронаћи нешто за себе. Ако волите да се бавите спортом, ту су огромни фудбалски терени, спортски клубови, паркови са бесплатном теретаном и траком за трчање, а постоји и аквапарк који је отворен пре неколико година. Има неколико позоришта и концертних сала. Позориште „Театр опере и балета” и Руско драмско позориште су најпопуларнији. Ту је и велики планетаријум, неколико музеја, лепих цркава, храмова и џамија, зоолошки врт и неколико луна-паркова. Током лета можете уживати на пешчанима плажама поред реке Белаја, Уфа и Дјома. Зиме су занимљива клизалишта и хокејашки стадиони. Ван града има неколико одмаралишта где можете да се санкате и скијате, уживајући у свежем планинском ваздуху.

Туристи обично посећују споменик Салавату Јулајеву и Споменик пријатељства, велики тржни центар Гостини двор, Дом републике, као и главну и најдужу улицу града - проспект Октјабрја.

Иначе, природа Башкортостана је веома лепа и очувана. Планине, резервати природе, прелепе шуме, реке и језера - све то одузима дах. Многобројне врсте флоре и фауне су у Црвеној књизи.

Људи који тамо живе веома воле камповање. Ђаци у школама обично три-четири пута годишње одлазе на кампове у природу, где уче о потреби очувања животне средине и упознају се са свим проблемима који настају услед немарног односа према природи, али и о томе како треба волети и чувати своју земљу.

Ирина Јурић, професор





Fotografija: Iris Andrašić GFT 4/8,
1. mesto na Republičkom takmičenju grafičke struke iz fotografije